

Wpływ podatków na płynność finansową przedsiębiorstw

Zarządzanie finansami firmy polega na pozyskiwaniu niezbędnych do funkcjonowania firmy kapitałów. tj. źródeł finansowania jej działalności oraz na ich racjonalnym lokowaniu w składnikach majątkowych. Głównym zaś celem zarządzania finansami jest wzrost wartości firmy, prowadzący do maksymalizowania korzyści jej udziałowców.

Ten wzrost wartości firmy stanowi rezultat odpowiedniego poziomu i poprawy zyskowności kapitałów własnych, jakimi firma dysponuje, oraz maksymalizacji nadwyżki finansowej, ale przy jednoczesnym zachowaniu zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, warunkującej możliwość kontynuowania działalności przedsiębiorstwa w przyszłości. Godząc wzajemnie zalegające się dążenia do maksymalizacji zyskowności kapitałów własnych i nadwyżki finansowej, trzeba mieć na względzie łączącą się z tym skalą ryzyka finansowego, jakie firma zdolna jest ponieść bez nadmiernego narażania się na utratę wypłacalności wobec kontrahentów z tytułu zaciągniętych zobowiązań, która mogłaby prowadzić do upadłości.

Podejmowane przez przedsiębiorstwo strategiczne i bieżące decyzje finansowe nie mogą mieć charakteru oderwanego od aktualnie występujących i przewidywanych na przyszłość uwarunkowań zewnętrznych, do których zalicza się przede wszystkim koniunkturę gospodarczą, inflację, politykę fiskalną i równowagę budżetu państwa, politykę monetarną a także inne formy pośredniego interwencjonizmu państwowego. Trafność decyzji finansowych zależy w istotnej mierze od trafności prognozy kształtowania się tych uwarunkowań w przyszłości oraz od odpowiednio wczesnego dostosowywania się do ich zmiany.

Poniżej zostaną przedstawione składniki polityki fiskalnej państwa mające wpływ na kondycję finansową przedsiębiorstw.

Inflacja powoduje erozję siły nabywczej pieniądza, znajdującą odbicie we wzroście ogólnego poziomu cen. Wysoki poziom inflacji rodzi szereg istotnych problemów, a zwłaszcza wpływa na znaczny poziom nominalnych odsetek od pożyczek i kredytów, zagraża deprecjacji realnej wielkości kapitałów własnych firmy, jej należności i zasobów pieniężnych. Trzeba podkreślić, że zasadnicze znaczenie ma prowadzenie polityki finansowej i dokonywanie operacji związanych z jej realizacją w sposób, który nie tylko zapobiegałby spadkowi realnej wartości firmy i posiadanych przez nią kapitałów, ale mimo obniżającej się siły nabywczej pieniądza, umożliwiłby realny wzrost zysków i nadwyżki finansowej. W okresach wysokiej inflacji może ujawnić się okresowy wzrost popytu na produkty firmy, powodowany chęcią „ucieczki” przez klientów od tracącego wartość pieniądza, szczególnie wówczas, gdy stopa procentowa od lokali w bankach nie pokrywa strat siły nabywczej zasobów gotówkowych.

Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa komplikuje się znacznie w okresach stagflacji, w których zjawiska recesyjne czy kryzysowe łączą się z jednoczesnym występowaniem wysokiej inflacji. Wówczas bowiem wzrasta ryzyko utraty płynności finansowej przez firmy, które korzystały z poważniejszych kredytów bankowych. Ryzyko to przenosi się na innych partnerów, prowadząc do ich niewypłacalności.

Warunkiem podejmowania prawidłowych decyzji finansowych zwłaszcza w przypadku wysokiej inflacji jest dysponowanie dość statecznie wiarygodną prognozą przyszłych zmian ogólnego poziomu cen, przynajmniej w perspektywie kilkunastu najbliższych miesięcy. Prognozy takie ze znaczną trafnością formułowane są przez niektóre instytuty badawcze a także banki. Natomiast ostrożniej należy traktować przyszłościowe założenia poziomu inflacji, jakie są przyjmowane przy uchwalaniu corocznych ustaw budżetowych przez Sejm. W niektórych latach założenia te bowiem okazywały się przeważnie bardziej optymistyczne niż rzeczywista wysokość

inflacji.

Polityka fiskalna państwa wywiera decydujący wpływ na sytuację finansową firmy, przede wszystkim za pośrednictwem systemu podatkowego, który przejmuje z reguły znaczną część przychodów osiąganych przez przedsiębiorstwo. Istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji finansowych ma zatem znajomość systemu podatkowego, a także tendencji zmian w tej dziedzinie.

Dotyczy to zwłaszcza oddziaływujących istotnie na zmniejszenie wpływów ze sprzedaży netto podatków pośrednich, jakimi są podatek od wartości dodanej oraz podatek akcyzowy, a także podatku dochodowego przesądzającego o wielkości wygospodarowanego zysku netto.

Skutki rozszerzenia zakresu lub wzrostu stawek podatków pośrednich inkasowanych od sprzedaży nie zawsze mogą być skompensowane odpowiednim wzrostem cen płaconych przez odbiorców. Często bowiem występuje swoistego rodzaju bariera cen, przekroczenie której powoduje spadek popytu na dane produkty a w rezultacie również i wpływów ze sprzedaży i zysku. Natomiast zwolnienie niektórych produktów od podatków pośrednich lub obniżenie ich stopy wymaga niekiedy odpowiedniego obniżenia cen sprzedaży, a wice może spowodować wzrost zysku.

Również zmiany stopy podatku dochodowego wpływają bezpośrednio na wielkość osiągniętego zysku, jaki pozostaje do dyspozycji firmy po uregulowaniu obciążeń fiskalnych. Dlatego pozytywnie przyjmowane są przez firmy decyzje w dziedzinie obniżki skali tego podatku, co ma ułatwić przyspieszenie tendencji rozwojowych przedsiębiorstw. Jednak nierzadko ubytek dochodów budżetowych, jaki miałby temu towarzyszyć, kompensowany jest przez fiskusa zaostrożeniem obciążeń w zakresie podatków pośrednich. Może to prowadzić do obniżenia zysku netto pomimo zmniejszenia skali podatku dochodowego, jeśli nie jest możliwe pełne skompensowanie

wzrostu podatków pośrednich wzrostem cen.

Na wynik finansowy wielu przedsiębiorstw istotnie oddziałują ulgi podatkowe. Dzięki ich stosowaniu państwo wspiera wzrost popytu na określone produkty (np. niższe stawki podatku od wartości dodanej na materiały budowlane oraz ulgi w podatku dochodowym dla osób podejmujących budowę mieszkań powodują wzrost popytu na produkty wytwórców tych materiałów oraz na usługi firm budowlanych). Ulgi mogą także być adresowane do firm tworzących nowe miejsca pracy lub podejmujących preferowane dziedziny działalności (np. rozwijanie eksportu) itp. Ulgi takie, dotycząc zarówno podatków pośrednich jak i bezpośrednich wywierają nierzadko decydujący, pozytywny wpływ na efektywność funkcjonowania określonych firm oraz opłacalność podejmowanych nowych inwestycji. Natomiast ograniczenia lub likwidacja ulg powodują pogorszenie efektywności firm, które z ulg korzystały, a niekiedy prowadzą do zagrożenia ich przyszłościowej egzystencji.

Szczególne ryzyko gospodarcze powoduje brak dostatecznej stabilności systemu podatkowego, gdyż ogranicza to możliwość trafnego podejmowania decyzji finansowych zwłaszcza długookresowych. Ważne znaczenie wówczas ma znajomość zamierzeń przyszłościowych ze strony rządu i parlamentu, jakie w dziedzinie zmian systemu podatkowego są rozpatrywane, gdyż umożliwia to wcześniejsze rozpoczęcie procesów przygotowawczych.

Jednym z istotnych obciążeń fiskalnych są cła, jakie występują głównie przy imporcie produktów z zagranicy. Stanowiąc znaczne źródło dochodów budżetowych, są one jednocześnie instrumentem kształtowania obrotów z zagranicą z uwzględnieniem równowagi bilansu handlowego i ochrony krajowych producentów przed nadmierną konkurencją innych krajów. Zakres produktów objętych cłami a także wysokość zróżnicowanych znacznie stawek celnych oraz ich zmiany znajdują odbicie nie tylko w wysokości cen importowanych towarów i produktów. Obniżka stawek celnych, powodująca wzrost konkurencyjności zagranicznych produktów,

wpływa na konieczność obniżki cen przez producentów krajowych i zmniejszenie ich zysków albo na zaprzestanie produkcji nieopłacalnych wyrobów. Natomiast wzrost stawek celnych stwarza szansę większych zysków krajowym producentom, ale jednocześnie w wielu firmach korzystających z importowanych towarów i produktów wpływa na wzrost kosztów działalności.

Niemniej ważne znaczenie dla wielu przedsiębiorstw ma orientacja w założeniach polityki budżetowej zwłaszcza w zakresie zrównoważenia dochodów i wydatków państwa. W przypadku wysokiego deficytu budżetowego rysuje się groźba zwiększenia obciążeń podatkowych. Jednocześnie wzmożone zapotrzebowanie fiskusa na pieniądź objawia się w formie emisji obligacji i bonów skarbowych przy oferowaniu atrakcyjnego oprocentowania. Ogranicza to podaż pieniądza na inne cele, a więc możliwość uzyskania kredytów i pożyczek. Wpływa także przeważnie na wzrost ogólnej stopy procentowej i więcej kosztów finansowych ponoszonych przez firmę.

Trzeba również zaznaczyć, że wydatki budżetu państwa wywołują określony popyt w znaczącej skali w różnych sferach konsumpcji. Ich wzrost w tempie wyższym od wzrostu inflacji wpływa na wzrost popytu na dobra i usługi nabywane przez jednostki sfery budżetowej (np. na budownictwo szkolne, szpitale, administracyjne, na remonty). Natomiast ograniczanie wydatków budżetowych oznacza dla wielu przedsiębiorstw obsługujących, sferę budżetową spadek przychodów ze sprzedaży. Szczególne niebezpieczeństwo utraty płynności finansowej przez przedsiębiorstwa występuje, jeżeli wskutek ograniczeń finansowych jednostki budżetowe nie są w stanie regulować w terminie swoich należności z tytułu dostaw robót i usług. Wskutek tego firmy zalegają z płatnościami wobec kontrahentów w tym także wobec urzędów skarbowych, które w dodatku naliczają sobie wysokie odsetki za zwłokę w regulowaniu podatków. Nie można zatem zaniedbywać realistycznej oceny solidności płatniczej klientów sektora budżetowego, a w razie wątpliwości w tej dziedzinie wskazane

jest uzależnienie dostaw od uzyskania dodatkowych gwarancji lub zaliczkowej spłaty należności.

Polityka monetarna państwa realizowana jest przede wszystkim za pośrednictwem banku centralnego (emisyjnego) i znajduje swoje odbicie w regulowaniu podaży i ceny pieniądza kredytowego. Często zmierza ona do kojarzenia przeciwstawnych celów. Dążąc do przezwyciężania recesji gospodarczej, bank centralny podejmuje działania w celu większej dostępności pieniądza kredytowego i obniżenia jego ceny (stopy procentowej). Działania te jednak prowadzą niekiedy do wzrostu inflacji, dla powstrzymania i zmniejszenia której bank centralny wprowadza politykę ograniczenia podaży pieniądza kredytowego, m.in. przez oddziaływanie na wzrost stopy procentowej. Jeżeli jej wysokość przekracza istotnie poziom inflacji, powoduje to ograniczone możliwości korzystania przez firmę z kredytów ze względu na ich wysoki koszt. Obniżka stopy procentowej i jej umiarkowany poziom pozwala na szersze wykorzystanie kredytów w celu rozszerzenia opłacalnej działalności.

Zaciągając kredyty bankowe, menedżer finansowy musi liczyć się jednak z ryzykiem wzrostu stopy procentowej, a co więcej z trudnościami ponownego uzyskania kredytów w miejsce już spłaconych (tj. z trudnościami ich refinansowania).

Formy interwencjonizmu państwowego przy pomocy instrumentów finansowych mogą być różne. Objawiają się one na przykład w postaci:

- subwencjonowania kredytów udzielanych przez banki na ważne cele społeczne na preferencyjnych warunkach (np. subwencjonowanie z budżetu państwa części odsetek bankowych od kredytów zaciąganych przez ludność na cele mieszkaniowe oraz od kredytów zaciąganych przez firmy na inwestycje służące ochronie środowiska),
- wpływania na kształtowanie się kursów walutowych w sposób

odmienny, aniżeli to wynikałoby z mechanizmów dyktowanych względami równowagi płatniczej z zagranicą i zmiany siły nabywczej pieniądza krajowego, co może istotnie zmieniać opłacalność operacji towarowych i finansowych z innymi krajami,

– dotacji wspierających tworzenie przez firmę nowych miejsc pracy w rejonach kraju, w których występuje duże bezrobocie.

Przedstawione powyżej uwarunkowania zewnętrzne, wpływające na decyzje finansowe, nie wyczerpują ich pełnej listy. Na przykład istotne znaczenie może mieć również zmiana uwarunkowań społeczno-politycznych, wpływająca pobudzająco lub ograniczająco na kształt i wielkość stosunków finansowych z partnerami zagranicznymi czy wahania kursów papierów wartościowych na giełdzie. Jednak syntetyczny pogląd najważniejszych uwarunkowań uzasadnia twierdzenie o konieczności ich znajomości a także dostatecznie trafnym prognozowaniu ich zmian. Wówczas bowiem można podejmować decyzje bieżące i strategiczne w sferze finansów firmy, umożliwiające wykorzystanie określonych uwarunkowań sprzyjających wzrostowi zysku (np. wykorzystanie ulg podatkowych, udogodnień kredytowych), jak również pozwalające na ograniczenie ryzyka finansowego (np. związanymi ze zmianami obciążeń podatkowych, wzrostem stopy procentowej od wykorzystywanych kredytów). Odpowiednio wczesna prognoza tendencji zmian w uwarunkowaniach zewnętrznych umożliwia transformację polityki finansowej firmy w sposób sprzyjający jej rozwojowi i wzrostowi wartości. Brak dostatecznej informacji w tej dziedzinie może prowadzić do zaskakującego pogorszenia ekonomicznej efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa, a nawet do jego upadłości, na skutek niesprzyjających zmian uwarunkowań zewnętrznych.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.